

Miniräknarinstruktion – Att lösa trigonometriska ekvationer på miniräknaren

Det finns två typer av trigonometriska ekvationer, som kräver miniräknare för att lösa.

1. Ekvationer med periodiska lösningar, där svaret INTE finns i tabell.

2. Ekvationer UTAN periodiska lösningar

1. Ekvationer med periodiska lösningar, där svaret INTE finns i tabell

Det som kännetecknar dessa ekvationer är att de kan skrivas på formen, "Trig. Funktion = Siffra".

Exempel: $\sin(4x) = 0,4$ eller $3\cos(x) = 1$

Lösningsgången är exakt densamma som de ekvationer där lösningar finns i tabell, och den enda skillnaden är att här istället miniräknaren används för att få första lösningen

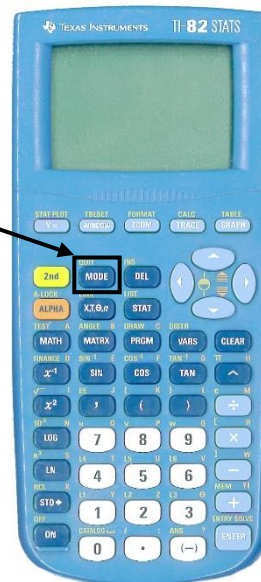
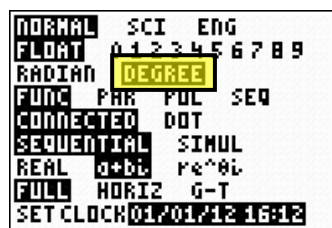
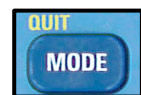
Exempel 1: Hitta alla lösningar till ekvationen $3\cos(2x) = 1$. Svara i grader!

Steg ett är att skriva om ekvationen så att amplituden blir 1, dvs i detta fall dela med 3

$$\cos(2x) = \frac{1}{3}$$

Ställ in räknaren på rätt vinkelmått!

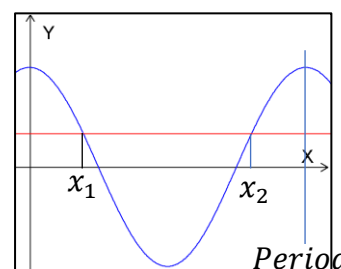
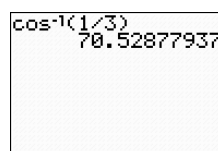
I detta fall var det grader som gällde

Första lösningen fås sedan med hjälp av de inversa trigonometri funktionerna, $\cos^{-1}()$ och $\sin^{-1}()$, som skrivs som och motsvarande trig. funktion.

I detta fall: $2x_1 = \cos^{-1}(\frac{1}{3})$

$$x_1 \approx \frac{70,53}{2} = 35,3^\circ$$

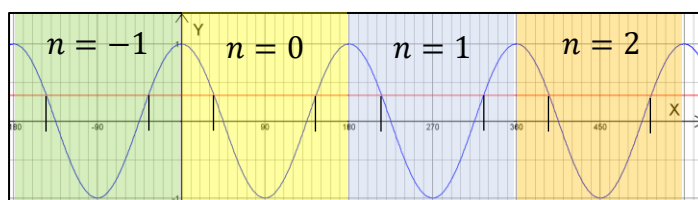
För cosinus gäller alltid symmetri och att den andra lösningen är placerad lika långt från periodgränsen som den första är från x-axeln, dvs

$$x_2 = \text{Period} - x_1 = 180 - 35,3 = 144,7^\circ$$

För att ange alla lösningar gäller sedan att utgå från x_1 och x_2 och lägga på ett visst antal hela perioder, dvs:

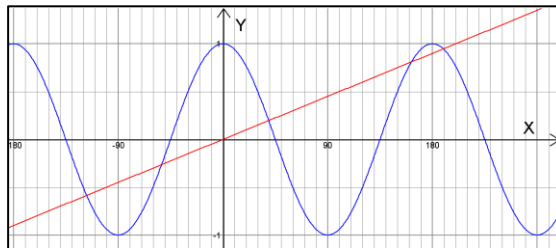
$$x \approx 35,3^\circ + n \cdot 180^\circ$$

$$x \approx 144,7^\circ + n \cdot 180^\circ$$

2. Ekvationer UTAN periodiska lösningar

Det som kännetecknar dessa ekvationer är att det handlar om trigonometriska grafer, som skärs av icke-horisontella grafer. T.ex. skulle exemplet från tidigare, $\cos(2x) = \frac{1}{3}$, istället kunna varit $\cos(2x) = 0,005x$. Det motsvarar:

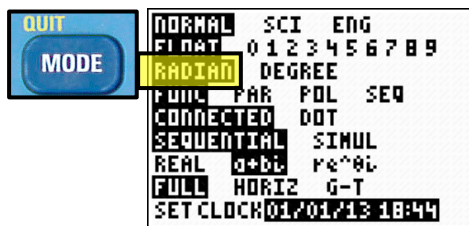

Lösningarna fås fortfarande som skärningspunkterna, men måste alla tas "manuellt" eftersom ingen periodicitet finns.

Detta görs på räknaren genom att rita grafen och använda "intersect"-verktyget.

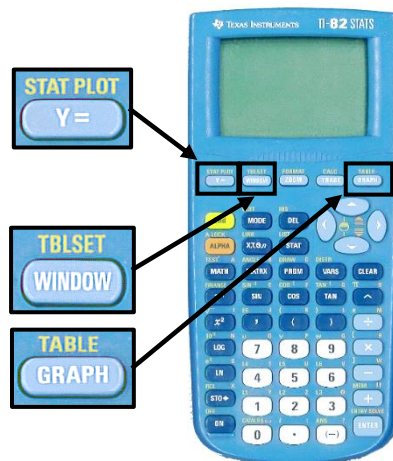
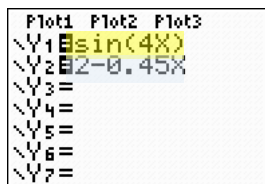
Exempel 2: Hitta alla lösningar till ekvationen $\sin(4x) = 2 - 0,45x$. Svara i radianer!

Ställ in räknaren på rätt vinkelmått!

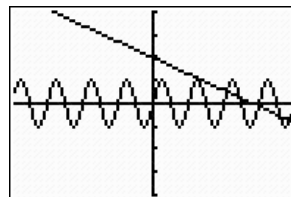
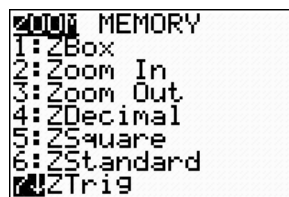

För att rita upp de båda funktionerna, tryck på $Y =$
 Skriv in ena ledet som Y1 och andra ledet som Y2

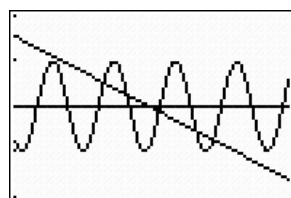
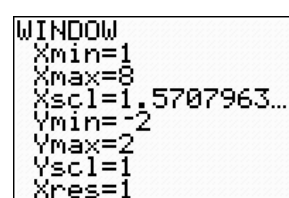
$$\sin(4x) = 2 - 0,45x$$

Ställ in fönstret så att grafernas skärningar syns (oftast kan man utgå från Zoom – ZTrig)

För att få en mer detaljerad bild, ställ in manuellt, t.ex.

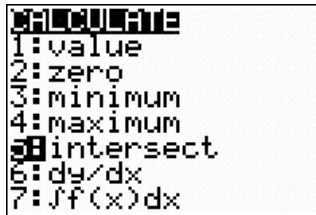
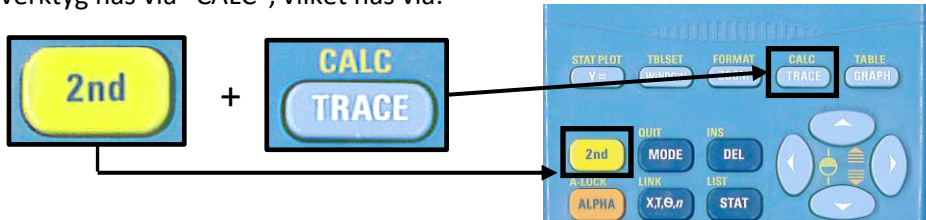
Totalt finns alltså 5 st lösningar, och för att få dessas x-värden används verktyget *intersect*.

För detaljer om detta, se nästa sida.

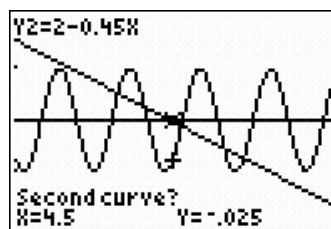
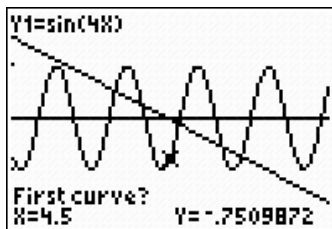
Hitta skärningspunkter och spara svaren

Med skärningspunkter i miniräknarens fönster fås deras skärningspunkter via verktyget *intersect*

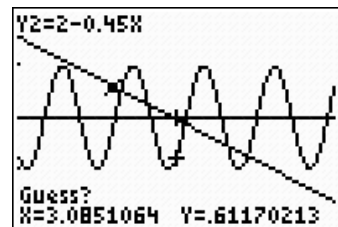
Alla grafverktyg nås via "CALC", vilket nås via:

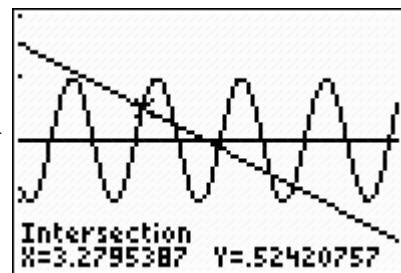
Intersect finns som alternativ 5

Börja med att bekräfta att det är de aktuella graferna som ska användas genom att trycka på ENTER två gånger

Flytta sedan markören i närheten till den skärningspunkt som ska hittas (det går även att skriva in x-värdet), och tryck ENTER

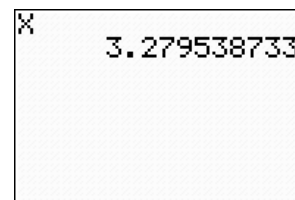

Denna lösning har alltså x-värdet $x = 3.279...$

I vissa tillämpningar är detta värde bra att spara för användning längre fram.

Bra att veta är då att detta alltid lagras i miniräknarens minne X.

Det skrivs dock över vid nästa grafverktyg.

Görs detta med alla 5 lösningar fås följande:

- $x_1 \approx 3,28$
- $x_2 \approx 3,86$
- $x_3 \approx 4,69$
- $x_4 \approx 5,64$
- $x_5 \approx 6,08$